

چالش دولت و بازار؛ از مقاومت تا مشارکت

● بهاره صفاری اصفهانی

چهارم تفاهم‌نامه و آن جدولی که از وزارت دارایی گرفته بودیم، به توافق نرسیدیم.

رئیس شورای اصناف کشور در توضیح دلیل اعتراض اصناف و عدم پذیرش توافق در جلسه روز چهارشنبه گذشته گفت: به بند چهارم تفاهم‌نامه اشکال گرفته شد که چرا کارگروه باید تعیین مالیات کند؟ اگر گفته شده که اتحادیه‌ها باید تعیین مالیات کنند، پس دیگر تعیین مالیات از طریق کارگروه وجاهتی ندارد. نوده فراهانی تصریح کرد: در بند ۲ تفاهم‌نامه آمده است که مالیات توسط اتحادیه‌ها تعیین شود، ولی در بند چهارم گفته شده که کارگروه باید نسبت به تعیین مالیات اقدام کند که این امر مورد پذیرش واقع نشد.

اما رئیس سازمان امور مالیاتی درباره منتفی شدن مالیات ۷۰ درصدی اصناف گفت: بنده درباره چنین درصدی تا زمانی که تعیین تکلیف منابع بین اتحادیه‌ها و توزیع آن بین اعضا انجام نشود، چیزی نمی‌توانم بگویم. علی‌عسکری که از سماجت خبرنگاران به تنگ آمده بود، گفت: بنده درباره چنین درصدی تا زمانی که تعیین تکلیف منابع بین اتحادیه‌ها و توزیع آن بین اعضا انجام نشود، چیزی نمی‌توانم اعلام کنم.

یک هفته مانده به پایان مهلت قانونی تکمیل و تسلیم اظهارنامه‌های مالیاتی سایت اطلاع‌رسانی وزارت بازرگانی خبر داد، ۵ ساعت جلسه پشت درهای بسته نتیجه داد و میزان مالیات اصناف در سال ۸۸ تعیین شد و در پایان جلسه، ۴ تصمیم نهایی شد و به تأیید حاضران رسید. به گفته سخنگوی وزارت خارجه، مقرر شد، نخست، پیرو توافقات قبلی و طبق قانون، اظهارنامه‌های مالیاتی حداکثر تا پایان تیرماه ۱۳۸۹، به ادارات امور مالیاتی تحویل شود؛ دوم اینکه ارائه اظهارنامه مالیاتی به صورت الکترونیکی برای عملکرد سال ۱۳۸۸ اختیاری خواهد بود و سوم و مهم‌تر اینکه میزان مالیات اصناف نسبت به مالیات قطعی سال ۱۳۸۷ معادل ۱۵ درصد افزایش یابد و سرانجام اینکه میزان رسیدگی به پرونده‌های اعضای اتحادیه‌های مشمول بند الف و ب، ۱۲ درصد و اتحادیه‌های مشمول بند ج، ۴ درصد تعیین شد. البته این تصمیم

موج می‌زند و اجرای آن را با توجه به زمان کم باقی‌مانده برای تحویل اظهارنامه‌های مالیاتی دشوار می‌کند. البته وقتی خبرنگاران این پرسش را مطرح کردند که چرا یک‌باره به جای ۷۰ درصد به افزایش ۳۰ درصدی مالیات بر مشاغل رضایت دادید؟ با این پاسخ مواجه شدند که افزایش ۷۰ درصدی مالیات اصناف شایعه‌ای بیش نبوده است! علی‌عسکری، رئیس کل سازمان مالیاتی هم این‌گونه از توافق نخست روایت می‌کند: مالیات‌ها پیش از این بر اساس شرایط اقتصادی جامعه تنظیم می‌شدند و اصناف نیز مکلف به پرداخت آن بودند که البته امسال نیز همین شرایط پیش‌بینی شده است و در جلسه‌ای که با شورای اصناف داشتیم آنها دغدغه‌های سازمان را شنیدند و ما نیز به سئوالات آنها یک به یک پاسخ دادیم. بر این اساس، توانستیم تفاهم‌نامه‌ای را امضا کنیم که اصناف با توجه به عملکرد خود در یک سال گذشته بتوانند مالیات پرداختی خود را اظهار کنند. رئیس امور مالیاتی کل کشور گفت: در جلسه‌ای که بعد از امضای تفاهم‌نامه با شورای اصناف داشتیم به این نتیجه رسیدیم که اصناف خودشان اعلام کنند بضاعت‌شان در پرداخت مالیات به چه اندازه‌ای است. بنابراین چارچوب مشخصی در این باره تشکیل شد و در نهایت به جمع‌بندی رسیدیم.

با وجود این، این بار قاسم نوده فراهانی، رئیس شورای اصناف ایران، بود که آب پاکی روی دست سازمان امور مالیاتی ریخت و اعلام کرد: تعیین مالیات از سوی کارگروه‌ها با وجود اتحادیه‌ها وجاهتی ندارد و اعتراض اصناف را به وزیر اقتصاد اعلام می‌کنیم. او تأکید کرد: نگرانی اصناف نگرانی ماست و برای تأمین نظر آنها از هیچ تلاشی دریغ نمی‌کنیم، بنابراین موضوع را در نامه‌ای با وزیر اقتصاد مطرح خواهیم کرد و حتماً به توافق خواهیم رسید. او افزود: تفاهم‌نامه‌ای را که به امضا رساندیم که تفاهم‌نامه خوبی است و مشکل خاصی در آن نمی‌بینیم، منتها در نشست شورای اصناف با رؤسای مجامع و نمایندگان اصناف و رئیس سازمان مالیاتی کشور، روی برخی موارد، از جمله بند

گروه گزارش: دومین چالش مالیاتی بازار و دولت در سه سال اخیر باز هم به نفع بازار رقم خورد؛ چه اینکه پیشتر بر سر اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده، بازار مقاومت نشان داد و تهدید به تعطیلی کرد و سرانجام قانون یاد شده با توقف کوتاه‌مدت در اجرا مواجه شد. اما چالش تابستانی دولت و بازار این بار بر سر مالیات بر درآمد اصناف بود و تا آنجا پیش رفت که خبرها از تعطیلی بخشی از بازار تهران حکایت می‌کرد و در نیمه تیرماه نمایندگان دولت و بازار دور یک میز نشستند و توافق‌نامه امضا کردند، اما یک روز بعد باز هم اعتراض بازار بلند شد، چرا که اعتقاد نمایندگان اصناف این بود که توافق‌نامه هنوز مبهم است. اختلاف ابتدا از درصد افزایش مالیات بر مشاغل و اصناف شروع شد، چرا که بازار اعتقاد داشت افزایش ۷۰ درصدی مالیات عملکرد سال ۸۸ نسبت به سال ۸۷ قابل قبول نیست. نشست نخست به کاهش میزان افزایش مالیات به ۳۰ درصد ختم شد، اما ابهام بر سر مرجع تعیین مالیات باعث شد اصناف همچنان در پرداخت مالیات دست ننگ دارند. به گفته جلال‌الدین محمد شکر، نایب رئیس شورای اصناف کشور، اختلاف بر سر توافق‌نامه اول، بر سر اختیار تعیین مالیات بود، چرا که این توافق انشایی بود و دولت می‌گوید، برای تعیین مالیات عملکرد اصناف کارگروه باید ایجاد شود، اما نمایندگان اصناف می‌گویند، برابر قسول رئیس‌جمهور به اصناف، اختیار تعیین مالیات باید به اتحادیه‌های صنفی داده شود.

آنچه آشکار شده بود، اختلاف دولت و بازار در سه محور بود؛ نخست، میزان افزایش مالیات، دوم، درصد نمونه‌گیری و سوم، مرجع نمونه‌گیری برای محاسبه مالیات‌های اظهار شده از سوی اصناف. در این کش و قوس بود که مشاور مالیاتی جامعه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار در گفت‌وگو با ایسنا گفت: بر اساس این توافق باید ۱۰ درصد از افراد مشمول توافق، نمونه‌گیری شوند، اما ما این موضوع را خلاف قانون می‌دانیم و در کل انتقادات جدی به توافق امضا شده داریم. محمدرضا جعفریان توافق اولیه را گنگ دانست و تأکید کرد: ابهام در این توافق‌نامه

در یک روز تعطیل گرفته شد و انتظار فروکش کردن التهاب بازار جدی تر شد.

با این همه، باز هم برخی خبرها از تداوم برخی تعطیلی‌ها در بخشی از بازار حکایت می‌کرد تا اینکه اطلاعیه‌ای با نام معتمدان امام و رهبری و با امضای حبیب‌الله عسگراولادی مسلمان از اصناف خواست وفق توافقات قبلی و طبق قانون با تشکر از مؤدیانی که اظهارنامه خود را تحویل داده‌اند، واحدهای صنفی که اظهارنامه خود را ارائه نکرده‌اند، حداکثر تا پایان تیرماه ۱۳۸۹ اظهارنامه مالیاتی خود را تحویل سازمان مالیاتی دهند. بر اساس این اطلاعیه، ارائه اظهارنامه مالیاتی برای عملکرد سال ۸۸ به صورت الکترونیکی یا کتبی اختیاری است و میزان مالیات اصناف نسبت به مالیات قطعی سال ۱۳۸۷ و برای کسانی که قطعی سال ۸۷ را ندارند، قطعی سال ۱۳۸۶ معادل ۱۵ درصد رشد توافق شده است و وزارت اقتصاد و دارایی پس از دریافت مبلغ مالیات، برگه تسویه قطعی صادر خواهد کرد. اطلاعیه یادشده تأکید دارد: در مورد رسیدگی به پرونده‌های اعضای اتحادیه‌های مشمول بندهای الف و ب، وزیران بازرگانی و اقتصاد و دارایی وعده کردند در اولین فرصت جلسه‌ای برای تفاهم در انتخاب درصد نمونه و چگونگی آن با مجامع صنفی و شورای اصناف و جامعه انجمن‌های اسلامی بازار و اصناف ترتیب خواهند داد تا به صورت مرضی‌الاطراف تصمیم‌گیری شود و معتمدان امام و رهبری موضوع را صمیمانه و مشفقانه پیگیری خواهند کرد.

اوضاع به حالت عادی بازگشت و قاسم نوده‌فراهانی، رئیس شورای اصناف کشور، در گفت‌وگو با ایسنا در پاسخ به این پرسش که دلیل تعطیلی کسبه بازار چه بود؟ تنها به این جمله بسنده کرد که درباره مالیات‌ها دیگر مشکلی وجود ندارد و توافق شورای اصناف کشور با سازمان امور مالیاتی توافقات بسیار خوبی است، بنابراین دیگر حرف و حدیثی درباره مالیات نخواهیم داشت.

قردرانی رئیس جمهور...

چند روزی از مردادماه گذشته و دولت با ابراز رضایت از همکاری بازار و اصناف در ارائه اظهارنامه‌های مالیاتی سال ۱۳۸۸، خرسندی خود را آشکار کرد و محمود احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهور، هم با صدور پیامی

از استقبال و مشارکت اصناف و بازاریان برای تکمیل اظهارنامه‌های مالیاتی تقدیر کرد. رئیس‌جمهور در بخشی از سخنان خود آورده است: این جانب بر خود لازم می‌دانم از همه اصناف و بازاریان که به‌رغم تبلیغات سوء دشمنان ایران اسلامی با درک صحیح شرایط بین‌المللی و با هدف تأمین رفاه و آسایش فرزندان این مرز و بوم در فراخوان تکمیل اظهارنامه‌های مالیاتی که نمایانگر همبستگی دولت و ملت است، مشارکت همگانی و تحسین‌برانگیز داشته‌اند، صمیمانه تشکر کنم.

اما رئیس سازمان امور مالیاتی کشور در جمع خبرنگاران اعلام کرد: سهم اصناف، مشاغل و بازاریان از کل مالیات‌ها قابل قبول و پذیرش نیست و با توجه به ظرفیت اقتصادی آنها این سهم دست کم باید سه برابر شود. به گفته علی عسگری، بر اساس شاخص حساب‌های ملی، بخش خدمات به قیمت جاری حدود ۴۷ درصد تولید ناخالص داخلی را در اختیار دارد که ۳۰ درصد آن به بخش مشاغل و اصناف برمی‌گردد و از ۲۳ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان مالیات اخذ شده در سال گذشته هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان آن از اصناف و مشاغل پرداخت شده است و به‌طور طبیعی این میزان مالیات اندک است و با توجه به هماهنگی‌هایی که با اصناف کشور و همچنین توافقاتی که انجام خواهد شد، میزان مالیات این قشر در سال آینده تغییر خواهد کرد.

او با اشاره به سهم حقوق‌بگیران دولتی و خصوصی از مالیات اعلام کرد: اصناف و بازاریان با سهم ۳۰ درصدی به قیمت جاری ۱۲۰ هزار میلیارد تومان از تولید ناخالص داخلی را به‌خود اختصاص می‌دهند، اما با این سهم چشمگیر فقط هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان مالیات پرداخت می‌کنند.

دو هفته بعد و...

دو هفته بعد از پایان چالش مالیاتی دولت و بازار و بسته شدن پرونده تحویل اظهارنامه‌های مالیاتی، دبیرکل جامعه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار اعلام کرد: به‌زودی در نشست مشترک معتمدین امام و رهبری در بازار با وزیران اقتصاد و بازرگانی موضوع اظهارنامه‌های مالیاتی اصناف را سر و سامان می‌دهیم. احمد کریمی اصفهانی در گفت‌وگو با فارس، با اشاره

به جلسه معتمدین امام و رهبری در بازار در محل جامعه انجمن‌های اسلامی اصناف گفت: در مورد اظهارنامه‌های مالیاتی اصناف صحبت‌های فراوانی شد و قرار شد بند ۴ مربوط به مسائل نمونه‌گیری از اظهارنامه‌های مالیاتی مشمولان بند الف و ب قانون مالیات بر درآمد اصناف در مذاکره با وزیران بازرگانی و اقتصاد به نحو بهینه حل شود. به گفته دبیرکل جامعه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار، هنوز توافقنامه نهایی در جلسه معتمدان امام و رهبری در بازار به دست نیامده و نیاز به مذاکرات بیشتر دارد. از سوی دیگر جواد اسلامی، دبیر جلسه معتمدین امام و رهبری، نیز با بیان اینکه در این جلسه به نتیجه قابل قبول نرسیده‌اند، گفت: ادامه نشست معتمدان در آینده برگزار خواهد شد و هدف این نشست‌ها ایجاد الفت و وحدت بین اصناف و بازاریان و دولت خواهد بود. سیدمجتبی قائم‌مقامی، عضو شورای اجرایی جامعه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار، هم اظهار کرد: بحث مالیاتی در نشست معتمدان امام و رهبری در بازار روز سه‌شنبه انجام شد که نتیجه این جلسه در مذاکراتی با آل اسحاق، رئیس اتاق بازرگانی تهران، در میان گذاشته می‌شود و در نشستی با هماهنگی دو وزیر اقتصاد و بازرگانی، مورد نمونه‌گیری اظهارنامه‌های مالیاتی بررسی می‌شود.

قائم‌مقامی تأکید کرد: مشمولان بند ج قانون مالیات درآمد اصناف به‌طور کلی از نمونه‌گیری اظهارنامه‌ها مستثنا هستند، اما در مورد مشمولان بند الف و ب، یعنی صاحبان واحدهای صنفی دارای دفتر کل و حساب دفتری بین ۳ تا ۵ درصد از اظهارنامه‌ها در تفاهم بین اصناف و سازمان امور مالیاتی و با مدارک مثبت بررسی خواهد شد. وی افزود: هنوز دقیقاً مشخص نشده در مورد نمونه‌گیری اظهارنامه‌های مالیاتی چه اقدامی انجام خواهد شد.

تا سال آینده و...

اکنون اختلاف مالیاتی دولت و بازار تا اندازه‌ای فروکش کرده است و اندک ابهام باقی‌مانده هم برطرف خواهد شد، اما پرسش این است که آیا سال آینده این اختلاف‌ها دوباره از سر گرفته می‌شود؟ ■